

RUD Utrecht
T.a.v. het dagelijks bestuur
Postbus 85242
3508 AE UTRECHT

Datum: 17 april 2024
Ons kenmerk: JK20240417
Betreft: Jaarverslag archivaris RUD Utrecht over 2023

Geachte leden van het dagelijks bestuur,

Dit is het jaarverslag over 2023 van de archivaris van de RUD, tevens provinciearchivaris van Utrecht. Als provinciearchivaris heb ik twee hoofdtaken onder de Archiefwet:

1. Het beheren van de provinciale archiefbewaarplaats voor blijvend te bewaren overheidsinformatie (archiefbescheiden) van de provincie en haar samenwerkingsverbanden, zoals de RUD en de recreatieschappen.
2. Het uitvoeren van wettelijk toezicht op de informatiehuishouding bij die overheidsorganisaties.

Volgens de Archiefverordening van de RUD krijgt u als dagelijks bestuur jaarverslagen over mijn toezicht. U geeft op basis van deze verslagen een verantwoording aan het algemeen bestuur. In dit jaarverslag schets ik mijn voornaamste waarnemingen in 2023. Tevens belicht ik openstaande aanbevelingen uit vorige jaarverslagen. Voor 2023-2024 zijn de volgende acties voor het toezicht vastgesteld:

- Een thema-inspectie samen met de OdrU op informatie- en archiefbeheer voor de vorming van één Utrechtse omgevingdienst.
- Een follow-up op de aanbevelingen van de eerdere nulmeting van 2017-2018 en een werkende rechtmatigheidsprocedure voor vernietiging van informatiebestanden.

Beide vinden plaats in 2024 en komen in het volgende jaarverslag terug. Daarnaast bestaan de reguliere toezichtprocessen (overleggen en jaarverslag) en reeds lopende zaken, zoals het opstarten van de rechtmatige vernietiging en de afhechting van de provinciegrenswijziging van Vijfheerenlanden.

Informatiehuishouding bij de RUD

In 2021-2022 heeft team ICT van de RUD veel inspanningen verricht om verbeteringen in de informatiehuishouding mogelijk te maken, in vervolg op het project Informatie op Orde uit 2018. Na het plotselinge overlijden van de informatiespecialist in 2022, moest de RUD eerst op zoek naar een plaatsvervanger. Na de inzet van een trainee is in 2023 de formatie op tactisch niveau versterkt met een extra informatieadviseur. Deze boekte op een aantal onderwerpen vooruitgang, waaronder het dossier afspraken en procedures met de provincie en gemeenten (zie volgende pagina) en de vernietigingsprocedure.

Een ander onderwerp dat aandacht vroeg was het vervallen van de Brzo-status van het bedrijf Van Appeldoorn in Woudenberg, waardoor de zaakdossiers over Van Appeldorn gemigreerd moesten worden van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied naar de RUD. De rechtmatige afronding hiervan is verwacht in 2024.

De zorgen over duurzame operationele formatie voor informatiehuishouding zijn eind 2023 nog niet weggenomen. In 2022-2023 is wel geïnvesteerd in voorlichting over informatiebeveiliging, waarbij ook is ingegaan op informatiebeheer. Maar het duidelijker vaststellen van verantwoordelijkheden en controles voor informatiebeheer heb ik nog niet gezien. Ik ga hier op p. 4 bij aanbeveling 2021-1 nader op in.

Samen verder: voorbereiding van één Utrechtse omgevingsdienst

Het zorgpunt van de operationele formatie wordt meegenomen in mijn advies voor de vorming van één Utrechtse omgevingsdienst: zorg dat deze organisatie vanaf het begin beschikt over voldoende, deskundig personeel voor de informatiehuishouding én dat verantwoordelijkheden en controle duidelijk zijn belegd. In het strategisch informatieoverleg (SIO) van de RUD in maart 2023 is het voornemen besproken van de RUD en de OdrU om in 2026 samen te gaan tot één Utrechtse omgevingsdienst. Een uitgelezen kans om verantwoordelijkheden en spelregels vanaf de start goed te beleggen in de organisatie. Tevens biedt de voorgenomen fusie een goede gelegenheid voor beide organisaties om 'schoon door de poort' gaan als het gaat om de informatiehuishouding. Aan het einde van 2023 is de toezichthouder voor de OdrU al gestart met een opzet voor de thema-inspectie. Hierbij is afgesproken om het onderzoek bij beide omgevingsdiensten op dezelfde manier te doen, zodat de bevindingen ook op dezelfde manier opgepakt kunnen worden in de Routekaart voor de fusie.

De RUD als aanvoerder voor Omgevingswet en informatiehuishouding

Het toezichtverslag over 2022 en de plannen omtrent de informatiehuishouding zijn in november 2023 gepresenteerd in het algemeen bestuur van de RUD. Daarbij heeft het AB het 'dossier afspraken en procedures' (DAP) vastgesteld voor informatie- en archiefbeheer met de ketenpartners van de RUD. Dat DAP bestond al sinds 2018 en is geactualiseerd naar de afspraken van de Regiosamenwerking Omgevingswet Utrecht. De RUD heeft op basis hiervan afspraken gemaakt met de gemeenten en provincie, en voorgenomen om de resultaten samen te toetsen in het derde kwartaal van 2024.

Dit DAP diende als een model voor de Regiosamenwerking Omgevingswet in onze provincie. De informatieadviseurs van de RUD hebben de opzet en afspraken toegelicht voor specialisten van andere Utrechtse overheden, tijdens de Utrechtse Regiodag Omgevingswet in november. De RUD loopt hiermee voorop in Nederland.

Vijfheerenlanden, finale ingreep bodeminformatie

Zoals u in de vorige jaarverslagen al kon lezen, was de overdracht van de bodembestanden rond de herindeling van Vijfheerenlanden een blok aan het been van zowel de RUD als de OdrU. In de tweede helft van 2023 heeft de RUD de migratie van de bodembestanden uit Zuid-Holland nog een keer helemaal doorgelicht met gebruik van nieuwe technieken, registraties verbeterd en definitief ontbrekende bestanden geïdentificeerd. Een grote klus, die uiteindelijk heeft gezorgd voor een veel beter toegankelijk bodembestand voor Vijfheerenlanden. Dit project is einde van het jaar bij de RUD afgerond met een rechtmatigheidsverklaring van migratie.

Dit waren mijn belangrijkste waarnemingen in 2023. Resteren nog de aanbevelingen van de vorige jaarverslagen. Die vindt u in de bijlage bij deze brief. De bevindingen van 2023 geven geen aanleiding voor een nieuwe aanbeveling: het meeste staat in de komende tijd in het teken van de nieuwe omgevingsdienst, en daar loopt al veel actie op. Om daaraan bij te dragen is aanbeveling 2021-1 aangescherpt.

Ik neem de archivariissen van de RUD-gemeenten mee in deze verslaglegging, zodat zij ook als toezichthouders voor hun gemeenten op de hoogte blijven. Als u vragen heeft naar aanleiding van dit verslag, dan ben ik vanzelfsprekend beschikbaar om hierop een antwoord te geven.

Met vriendelijke groet,

Joost van Koutrik
provinciearchivaris van Utrecht
tevens archivaris van de RUD Utrecht

Bijlage: Stand van zaken aanbevelingen uit vorige jaarverslagen

In vorige jaarverslagen heb ik een aantal aanbevelingen uitgebracht, gericht op de informatiehuishouding bij de RUD. Deze aanbevelingen betreffen zaken die op hoger (bestuurlijk) niveau aandacht vragen, en waarvan de invulling langer gaat duren. Hieronder volgt de stand van zaken omtrent die aanbevelingen aan het einde van 2023, aan de hand van een 'stoplichtmodel':

- **Groene** aanbevelingen zijn ingevuld; **blauwe** zijn vervallen. Beide komen volgend jaar niet terug.
- **Oranje** aanbevelingen staan nog open en komen volgend jaar wel terug.
- **Rode** aanbevelingen zijn urgent: als daar komend jaar niets mee gebeurt dan heeft de RUD daar echt last van.

nummer	Aanbeveling	Hoe staat het hiermee eind 2023?
2018-1 vervalt	Stel in 2019 nieuwe beleidsregels vast voor het digitaal informatiebeheer bij de RUD, ter vervanging van de huidige Archiefverordening en Besluit informatiebeheer. Laat deze opstellen in samenhang met het informatiebeleidsplan en aanpalende kaders van de RUD voor informatiebeveiliging en gegevensbescherming, en in afstemming met de provinciale en gemeentelijke ketenpartners.	De actualisering van deze beleidsregels is gekoppeld aan de inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet. Die is inmiddels opgeschoven naar 2026: het jaar van de nieuwe Utrechtse omgevingsdienst. Het bestuur daarvan moet toch al volgens de nieuwe Archiefwet een nieuw besluit nemen. Deze aanbeveling heeft daarom geen waarde meer. We gaan voor een praktische en duidelijke regeling in 2026.
2019-1 ingevuld; vaststelling in 2024	Laat onder het programma Informatievoorziening op Orde in 2020 een rechtmatigheidsprocedure uitwerken en vaststellen voor vernietiging van informatiebestanden. Betrek hierbij de FG en CISO binnen de RUD, de opdrachtgevers van de RUD i.v.m. vereist mandaat, en de reeds uitgewerkte procedure van Recreatie Midden-Nederland.	De conceptversie waar de informatieadviseur mee in 2022 is begonnen, is verder uitgewerkt in 2023. In de samenwerkingsovereenkomst van de RUD en HUA is afgesproken dat we in 2024 een werkende procedure hebben en dat de eerste vernietiging van oudere informatiebestanden is gestart. Hiermee beschouw ik deze aanbeveling als ingevuld. De FG en CISO zullen in kennis worden gesteld van de procedure.
2019-2 opnemen in audit en advies archivaris	Maak komende jaren afspraken met de opdrachtgevers van de RUD, over overbrenging onder de Archiefwet van blijvend te bewaren digitale informatie die voortkomt uit gemandateerde taken van de RUD, en die dus onder zorgdragerschap van de opdrachtgevers valt. Borg het maken van deze afspraken in de plannen voor de langere termijn.	De hoofdafspraken over overbrenging zijn in de vernieuwde dossiers afspraken en procedures (DAP's) verwerkt, maar stonden ook in de vorige versies. In de audit en het advies voor de nieuwe omgevingsdienst zal de overbrenging van blijvend te bewaren informatiebestanden worden betrokken. Ik beschouw deze aanbeveling als ingevuld als er een besluit genomen is op dat advies.
2020-1 vóór 2026 invullen	Zorg in samenspraak met het bestuur van de OdrU, voor voldoende voorzieningen en afspraken voor duurzame beschikbaarheid van goede bodeminformatie bij de omgevingsdiensten en juiste afhechting van de 'warme overdracht' van bodemtaken onder de Omgevingswet.	De RUD en de OdrU hebben veel werk gestoken in het bodemloket, waarmee de bodeminformatie over en weer beter beschikbaar is geworden. De praktijk is daarmee zo goed als mogelijk geregeld. De rechtmatige voorziening voor de 'warme' overdracht is nog niet goed afgehecht, waardoor nog niet duidelijk is wie na de overdracht eigenaar is van een aantal dossiers: de provincie óf gemeenten. Trek dit recht voordat de bestanden naar één omgevingsdienst gaan.

nummer	Aanbeveling	Hoe staat het hiermee eind 2023?
2021-1 urgent	Laat de RUD-organisatie in brede zin blijk geven van de gewaarwording dat iedereen verantwoordelijkheid heeft voor een goede informatiehuishouding. Laat het management deze verantwoordelijkheid verankeren in de governance van ieder team.	<p>Ik heb nog niet gezien dat dit goed is verankerd. Er is wel voorlichting gegeven in samenhang met informatiebeveiliging, maar een duidelijke herijking van verantwoordelijkheden heeft bij mijn weten niet plaatsgevonden.</p> <p>In 2023 is door team ICT wel een tabel opgesteld van beheertaken en verantwoordelijkheden, maar dit heeft niet tot vaststelling geleid. Bij de vorming van de nieuwe omgevingsdienst vervallen alle aanbevelingen, maar dan willen we die start maken <i>met zo weinig mogelijk rommel</i>. Daar gaat nog veel werk in zitten. Daarom scherp ik deze aanbeveling aan met twee acties:</p> <ul style="list-style-type: none">a. Zorg dat richting 2026 alle medewerkers tijdig worden aangespoord om hun informatiebestanden op te ruimen, zodat de RUD redelijk 'schoon door de poort' kan.b. Let erop dat de verantwoordelijkheden en bevoegdheden voor informatiebeheer duidelijk verankerd zijn in besluiten voor de governance de nieuwe omgevingsdienst. <p>Met de actie onder punt a. is al wel een start gemaakt bij een paar projecten en initiatieven. Het meest herkenbare voorbeeld hiervan is het project Datakwaliteit. Relateer deze aanbeveling dan ook intern aan projecten zoals Datakwaliteit, zodat duidelijk is wat de bedoeling is richting 2026.</p>